

SYLABUS

NAUKA O KOMUNIKOWANIU

2015/2016

1.1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE/MODULE

Nazwa przedmiotu/ modułu	Nauka o komunikowaniu
Kod przedmiotu/ modułu*	IA5
Wydział (nazwa jednostki prowadzącej kierunek)	Wydział Filologiczny / Instytut Filologii Polskiej
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Języka Polskiego
Kierunek studiów	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Poziom kształcenia	studia pierwszego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	studia stacjonarne
Rok i semestr studiów	rok pierwszy / semestr 1
Rodzaj przedmiotu	przedmiot kierunkowy
Koordynator	dr hab. prof. UR Bożena Taras
Imię i nazwisko osoby prowadzącej	dr hab. prof. UR Bożena Taras

* - zgodnie z ustaleniami na wydziale

1.2. FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WYMIAR GODZIN I PUNKTÓW ECTS

WYKL.	ĆW.	KONW.	LAB.	SEM.	ZP	PRAKT.	INNE (JAKIE?)	LICZBA PKT ECTS
30	30							6

1.3. SPOSÓB REALIZACJI ZAJĘĆ

Zajęcia w formie tradycyjnej

Zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.4. FORMA ZALICZENIA PRZEDMIOTU/ MODUŁU (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Egzamin (wykład); zaliczenie z oceną (ćwiczenia)

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Wiedza, umiejętności i kompetencje w zakresie znajomości kształcenia językowo-kulturowego i komunikacyjnego zgodne z wymogami minimum programowego dla gimnazjum i szkoły średniej.

3. CELE, EFEKTY KSZTAŁCENIA, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1. CELE PRZEDMIOTU/MODUŁU

C1.	Ukazanie studentom najważniejszych zjawisk komunikacyjnych i ich związków z językiem i kulturą.
C2.	Omówienie podstawowych zagadnień teorii komunikacji (terminologia, elementy procesu komunikacji).
C3.	Uświadomienie studentom funkcji kompetencji komunikacyjnej w aktach komunikacji.

3.2. EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU/ MODUŁU (WYPEŁNIA KOORDYNATOR)

EK (efekt kształcenia)	Treść efektu kształcenia zdefiniowanego dla przedmiotu (modułu)	Odniesienie do efektów
------------------------	---	------------------------

		kierunkowych (KEK)
EK_01	Student/ka rozróżnia rodzaje kompetencji niezbędne do skutecznego komunikowania się.	K1A_W02 K1A_W04 K1A_W08 K1A_W11
EK_02	Student/ka opisuje mechanizmy procesu komunikacji.	K1A_W02 K1A_W08 K1A_W11 K1A_U14 K1A_U20
EK_03	Student/ka analizuje warunki fortunej komunikacji w zależności od przyjętych celów i użytych środków komunikacyjnych.	K1A_U01-05 K1A_U20 K1A_U22
EK_04	Student/ka poddaje krytycznemu oglądowi zjawiska współczesnej komunikacji.	K1A_U14-15 K1A_U20
EK_05	Student/ka dąży do osiągnięcia celu komunikacyjnego w różnych sytuacjach użycia języka.	K1A_U20 K1A_K01-02 K1A_K04-08

3.3. TREŚCI PROGRAMOWE (WYPEŁNIA KOORDYNATOR)

A. PROBLEMATYKA WYKŁADU

TREŚCI MERYTORYCZNE
Ogólna charakterystyka wykładów (cele, zadania, lektury, warunki zaliczenia, egzamin).
Wprowadzenie do problematyki komunikowania.
Ustalenia terminologiczne – etymologia i semantyka pojęć: <i>komunikowanie, komunikowanie się, komunikacja.</i>
Podstawowe pojęcia (definicja, struktura, determinanty): środki i formy komunikowania; język jako system komunikacji; systemy znaków: indeksy, ikony, symbole; język mówiony, język pisany; komunikacja werbalna.
Akt komunikacji a akt mowy: bezpośredni i pośredni; fortunej; uwarunkowania (kulturowe, społeczne); bariery; etykieta (grzeczność) językowa; funkcje.
Podstawowe terminy aktu komunikacji międzyludzkiej: proces komunikacji, akt nadawczy, akt odbiorczy, konsytuacja (sytuacja), uczestnicy (interlokutorzy: nadawca, odbiorca), intencje, kompetencje, cele, konwencje, komunikat, kodowanie, strategie.
Modele aktu komunikacyjnego.
Podsumowanie wykładów.

B. PROBLEMATYKA ĆWICZEŃ AUDYTORYJNYCH

TREŚCI MERYTORYCZNE
Program zajęć, lektury i warunki zaliczenia. Ogólna charakterystyka przedmiotu (cele i zadania).
Znaczenie terminów <i>komunikacja, komunikowanie, komunikowanie się.</i>
Komunikacja w Internecie: cechy komunikacji elektronicznej na przykładzie komunikacji typu e-mail.
Uczestnictwo w wydarzeniach komunikacyjnych (np. wykład, odczyt, debata, symposium, sesja).
Język wypowiedzi dziennikarskich: gatunki informacyjne mówione i pisane.
Grzeczność w komunikacji językowej.
Poprawność polityczna.
Perswazja i manipulacja w komunikacji publicznej: środki językowe i pozajęzykowe stosowane w walce politycznej.
Agresywne akty komunikacji w przestrzeni społecznej i kulturowej: wulgaryzacja wypowiedzi.
Podsumowanie zajęć.

3.4. METODY DYDAKTYCZNE

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, wykład z dyskusją.

Ćwiczenia: analiza i interpretacja tekstów źródłowych oraz zebranych materiałów, analiza przypadków, praca w grupach, dyskusja.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Symbol efektu	Metody oceny efektów kształcenia (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w., ćw., ...)
EK_01	<u>Ćwiczenia</u> : obecność na zajęciach, obserwacja w trakcie ćwiczeń, ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych przygotowanych projektów. <u>Egzamin</u> : obecność na wykładach i stopień komunikatywności między wykładowcą a studentem; ocena podsumowująca (końcowa) – egzamin ustny.	ćw., w.
EK_02		
EK_03		
EK_04		
EK_05		

4.2. WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU (KRYTERIA OCENIANIA)

Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 4	Na ocenę 5
Student/ka nie rozróżnia rodzajów kompetencji w procesie komunikowania.	Student/ka wybiórczo rozróżnia rodzaje kompetencji w procesie komunikowania.	Student/ka rozróżnia większość rodzajów kompetencji w procesie komunikowania.	Student/ka rozróżnia wszystkie rodzaje kompetencji w procesie komunikowania.
Student/ka nie analizuje etapów w procesie komunikowania.	Student/ka wybiórczo analizuje etapy w procesie komunikowania.	Student/ka analizuje większość etapów w procesie komunikowania.	Student/ka analizuje wszystkie etapy w procesie komunikowania.
Student/ka nie dobiera odpowiednich środków komunikacyjnych do danej sytuacji.	Student/ka wybiórczo dobiera odpowiednie środki komunikacyjne do danej sytuacji.	Student/ka w większości przypadków dobiera odpowiednie środki komunikacyjne do danej sytuacji.	Student/ka we wszystkich przypadkach dobiera odpowiednie środki komunikacyjne do danej sytuacji.
Student/ka nie weryfikuje zjawisk we współczesnej komunikacji pod względem stopnia ich komunikatywności.	Student/ka w niewielkim stopniu weryfikuje zjawiska we współczesnej komunikacji pod względem stopnia ich komunikatywności.	Student/ka w większości przypadków prawidłowo weryfikuje zjawiska we współczesnej komunikacji pod względem stopnia ich komunikatywności.	Student/ka we wszystkich przypadkach prawidłowo weryfikuje zjawiska we współczesnej komunikacji pod względem stopnia ich komunikatywności.
Student/ka nie troszczy się o zależność między znakami komunikacji a jej celami.	Student/ka w nikłym stopniu troszczy się o zależność między znakami komunikacji a jej celami.	Student/ka w większości przypadków troszczy się o zależność między znakami komunikacji a jej celami.	Student/ka we wszystkich przypadkach troszczy się o zależność między znakami komunikacji a jej celami.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Aktywność	Liczba godzin/ nakład pracy studenta
Godziny zajęć wg planu z nauczycielem	30 w. + 30 ćw.
Przygotowanie do zajęć	30

Czas na napisanie referatu/eseju/projektu	15
Prezentacja projektu i dyskusja nad nim	5
Udział w konsultacjach	2
Przygotowanie do egzaminu	30
Udział w egzaminie	1
SUMA GODZIN	143
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	6

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/MODUŁU

Wymiar godzinowy	
Zasady i formy odbywania praktyk	

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:
Fras Janina, 2005, *Dziennikarski warsztat językowy*, Wrocław. [rozd. IV: *Język podstawowych gatunków dziennikarskich – gatunki informacyjne: sygnał, news, wzmianka, notatka, wiadomość, sprawozdanie, sylwetka, zapowiedź (zajawka)*, s. 81-89].
Krauz Maria, Ożóg Kazimierz (red.), 2013, *Kultura zachowań językowych Polaków. Materiały z VIII Forum Kultury Słowa. Rzeszów, 20-22 października 2011*, Rzeszów. [Panel dyskusyjny: *Poprawność polityczna a potrzeba wyrazistości w komunikowaniu się*, s. 223-250]
Marcjanik Małgorzata, 2007, *Grzeczność w komunikacji językowej*, Warszawa.
Pisarek Walery, 1988, *Retoryka dziennikarska*, Kraków. [rozd. 8: *Zanim zaczniesz pisać*, s. 159-170.].
Skarżyńska Krystyna, 2005, *Bariery komunikacji: indywidualne, grupowe, społeczne*, [w:] *Bariery i pomosty w komunikacji językowej Polaków*, (red.) Jerzy Bartmiński, Urszula Majer-Baranowska, Lublin, s. 45-67.
Taras Bożena, 2013, *Agresja. Studium semantyczno-pragmatyczne*, Rzeszów. [rozd. 7. *Akty agresji a tabu komunikacyjne. Granice poprawności politycznej*, s. 177-201; rozdz. 8. *Kłamstwo, manipulacja, wulgaryzacja. Komunikacyjne strategie agresji*, s. 202-262]

Literatura uzupełniająca
Bańko Mirosław (red.), 2006, *Polszczyzna na co dzień*, Warszawa. [Rozdz. 2. Dorota Zdunkiewicz-Jedynak, *ABC stylistyki: Estetyka wypowiedzi, Etyka komunikacji językowej*, s. 33-43; Rozdz. 4. Elżbieta Wierzbicka-Piotrowska, *Funkcje wypowiedzi*, s. 177-179, *Maksymy konwersacyjne*, s. 183-185, *Manipulacja językowa*, s. 185-186, *Perswazja*, s. 197-200; Rozdz. 5. Małgorzata Marcjanik, *ABC grzeczności językowej*, s. 231-310]
Dąbrowska Marta, 2000, *Język e-maila jako hybryda mowy i pisma*, [w:] *Język a komunikacja 1. Język trzeciego tysiąclecia*, (red.) Grzegorz Szpila, Kraków, s. 95-111.
Dąbrowska Marta, 2002, *Cechy komunikacji elektronicznej*, [w:] *Język a komunikacja 1. Język trzeciego tysiąclecia*, (red.) Grzegorz Szpila, Kraków, s. 151-160.
Fiske John, 2003, *Wprowadzenie do badań nad komunikowaniem*, Wrocław.
Grabias Stanisław, *Interakcja językowa i jej uwarunkowania*, [w:] *Bariery i pomosty w komunikacji językowej Polaków*, (red.) Jerzy Bartmiński, Urszula Majer-Baranowska, Lublin, s. 19-44.
Grzegorzczuk Renata, 1991, *Problem funkcji języka i tekstu w świetle teorii aktów mowy*, [w:] *Język a Kultura*, t. 4: *Funkcje języka i wypowiedzi*, Wrocław, s. 11-28.
Kamińska-Szmaj Irena, 2007, *Agresja językowa w życiu publicznym. Leksykon inwektyw politycznych 1918-2000*, Wrocław.
Karwat Marek, 2007, *O złośliwej dyskredytacji. Manipulowanie wizerunkiem przeciwnika*, Warszawa.
Kita Małgorzata, 2014, *Szkic o dyskursie nienawiści*, w: *Język nasz ojczysty. Zbiór studiów*, red. Bożena Taras, Rzeszów, s. 150-167.
Krzyżanowski Piotr, Nowak Paweł (red.), 2004, *Manipulacja w języku*, Lublin.
Pisarek Walery, 2009, *Podstawy nauki o komunikowaniu*, Kraków.
Słowniki językowe.